

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 7 września 2020 r.

Pozycja 261

POSTANOWIENIE z dnia 15 stycznia 2020 r. Sygn. akt Ts 90/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym, skargi konstytucyjnej D.B. w sprawie zgodności:

art. 521 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; dalej: k.p.k.) „w części odmawiającej możliwości wniesienia kasacji przez podmioty kwalifikowane tj. Prokuratora Generalnego oraz Rzecznika Praw Obywatelskich od prawomocnego postanowienia sądu o utrzymaniu w mocy postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia albo umorzeniu postępowania przygotowawczego w fazie *in rem* – w zakresie, w którym uniemożliwia uczestnikowi postępowania karnego, który składa zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, skuteczne zwrócenie się do podmiotów kwalifikowanych wymienionych w treści art. 521 § 1 k.p.k. z wnioskiem o wniesienie kasacji nadzwyczajnej, w sytuacji stwierdzenia przez organy postępowania przygotowawczego braku znamion przestępstwa w stosunku do czynu względem którego złożył zawiadomienie” z art. 45, art. 32 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 oraz z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 25 maja 2018 r. (data nadania), D.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez adwokata ustanowionego z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

Prokurator Rejonowy w M. postanowieniem z 30 września 2016 r. ([...]) umorzył śledztwo, wszczęte na skutek złożonego przez skarżącego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Zażalenie na to postanowienie złożył skarżący oraz jego pełnomocnik. Postanowieniem z 7 kwietnia 2017 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w M. Wydział II Karny nie uwzględnił zażalenia i utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Zostało ono doręczone skarżącemu wraz z uzasadnieniem 14 kwietnia 2017 r.

16 kwietnia 2017 r. skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego w J. z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej. Pismo z informacją o wyznaczeniu pełnomocnikiem z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącego 21 marca 2018 r.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 18 września 2019 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej. Pismem procesowym z 26 września 2019 r. (data nadania) skarżący odniósł się do tego zarządzenia.

Zdaniem skarżącego zakwestionowany przepis narusza jego prawo do równego traktowania przez władze publiczne, prawo do sądu, prawo do dochodzenia na drodze sądowej naruszonych wolności i praw oraz prawo do dwuinstancyjnego postępowania.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem rozstrzygnięcia merytorycznego. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. Jak wynika z art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo wnieść skargę konstytucyjną w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach, prawach lub obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji.

Mając na uwadze powyższe należy wskazać, że przedmiotem skargi konstytucyjnej uczynić można tylko przepisy wykazujące podwójną kwalifikację. Po pierwsze, muszą one stanowić normatywną podstawę ostatecznego orzeczenia, z którego wydaniem skarżący wiąże zarzut naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw. Po drugie, to w treści kwestionowanych przepisów tkwić winno źródło zarzucanego naruszenia, którego aktualizacja nastąpiła wskutek ich zastosowania w indywidualnej sprawie skarżącego.

3. W analizowanej skardze konstytucyjnej skarżący domaga się stwierdzenia niekonstytucyjności art. 521 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.) o treści: „Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, a także Rzecznik Praw Obywatelskich może wnieść kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie”. Na podstawie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1694), zmianie uległo dotychczasowe określenie podmiotu uprawnionego do wniesienia kasacji, tj. Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego na Prokuratora Generalnego.

4. Trybunał stwierdził, że skarżący nie legitymuje się żadnym orzeczeniem, które zostało wydane na podstawie zakwestionowanego przepisu i bezpośrednio odmawiałoby mu prawa do wniesienia kasacji.

Postanowienie Sądu Rejonowego w M. z 7 kwietnia 2017 r. (sygn. akt [...]), wskazane przez skarżącego jako orzeczenie mające w jego sprawie ostateczny charakter, dotyczyło nieuwzględnienia zażalenia na postanowienie Prokuratora Rejonowego w M. z 30 września

2016 r. o umorzeniu śledztwa. Nie rozstrzygało natomiast o możliwości wniesienia kasacji przez podmioty wskazane w art. 521 § 1 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze Trybunał przypomina, że na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK, do skutecznego wniesienia skargi konstytucyjnej niezbędne jest uzyskanie ostatecznego orzeczenia w wyniku wyczerpania drogi prawnej. Obowiązek ten nabiera szczególnego znaczenia w sytuacji, w której skarżący kwestionuje brak możliwości wniesienia danego środka zaskarżenia. W takim przypadku, w celu uprawdopodobnienia rzeczywistego naruszenia wolności lub praw, skarżący musi wykazać, że w kwestionowanym zakresie doszło do zamknięcia drogi sądowej. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału (zob. np. wyrok z 11 października 2016 r., sygn. SK 28/15, OTK ZU A/2016, poz. 79), niewystarczające jest wskazanie, że przepisy zaskarżonej regulacji ustawowej nie przewidują możliwości wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia lub, że jest ona wprost wyłączona. Dla potwierdzenia naruszenia przysługujących skarżącemu wolności lub praw niezbędne jest uzyskanie ostatecznego orzeczenia, które będzie potwierdzało to wyłączenie.

W analizowanej sprawie skarżący nie wywiązał się z tego obowiązku. Skarga konstytucyjna ma charakter abstrakcyjny, a więc nie spełnia wymagań określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.